

Gode råd om sikkerhed

Gør byggepladsen til en sikker vinder

Ville du køre ud på motorvejen i en bil, hvor bremserne ikke virkede ordentligt? Tage en elevator, der ikke var godkendt? Eller lade dine børn springe bungeejump i en gammel elastik, der sprækker? Nej, vel? Når vi befinder os på steder, hvor der kan ske ulykker, vil vi være sikre på, at alting fungerer, som det skal. - Det gælder også i virksomheden, og når du arbejder på byggepladser. Hvis vi skal føle os trygge, skal sikkerheden være i orden, og der må ikke være overladt noget til tilfældighederne. Derfor er det en god ide at have en sikkerhedsorganisation, som har styr på sikkerheden.

En arbejdsulykke koster i snit 32.000 kroner

Ingen synes, det er videre morsomt at dratte ned fra et stillads –

eller at der overhovedet sker selv den mindste skade. At undgå ulykker og skader er det vigtigste argument for at få en sikkerhedsorganisation på jeres arbejdsplads. Men der er faktisk også økonomiske fordele. For hver ulykke, I undgår, sparer

virksomheden i gennemsnit 32.000 kroner. Det kan blive til mange penge i løbet af et år.

Samtidig betyder et trygt arbejdsmiljø, at man som medarbejder er mere tilfreds med jobbet. Det smitter af på kvaliteten. Og på udgifterne til sygedage. Jo gladere en medarbejder er for sit arbejde, jo færre sygedage har han eller hun. Mystisk, ikke?

Hvis I vil være sikre på at få og beholde de gode medarbejdere

At medarbejderne er tilfredse med arbejdet og føler sig sikre, er afgørende, når I vil holde på de gode medarbejdere. Det gælder også, når I vil tiltrække nye. Det viser sig, at medarbejdere også ser på sikkerheden og samarbejds klimaet, når de skal vælge mellem den ene eller den anden arbejdsplads.

Et godt arbejdsmiljø giver et godt image

At have et godt arbejdsmiljø betyder også meget for jeres image i omverdenen. Som I måske allerede har opdaget, lægger stadig flere kunder i dag vægt på, at arbejdsmiljøet er i orden, inden de skriver under på kontrakten. Og så er der jo Arbejdstilsynet - ville det ikke være dejligt at få et smil i stedet for en bøde? Samtidig får I måske en bedre placering i Arbejdstilsynets system. De har 3 niveauer, hvor 1 er det bedste. At få en god placering er noget, der er værd at prale af, og det gavner virksomhedens ansigt ud ad til.

Med en sikkerhedsorganisation kunne ulykken måske være undgået.

Vil du vide mere?

- "Samarbejde om arbejdsmiljø" (Pjece fra Arbejdstilsynet).
- "Virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde" (Anvisning fra Arbejdstilsynet).
- "Hvad er tilpasset tilsyn?" (Pjece fra Arbejdstilsynet).
- "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen" (Afsnit 1, Håndbog fra BAR for Bygge og Anlæg).

Se bagsiden

Fra byggeplads til forebyggeplads

"Puha, den var tæt på", er det første, der går gennem hovedet bag efter, mens adrenalinet pumper i årenerne. Du kender sikkert situationen, hvor du eller en kollega næsten kunne være blevet dræbt eller invalideret for resten af livet. Men vi ryster det af os med et "Herregud, der skete jo ingenting".

Næste dag er det glemt. Og dermed har du mistet chancen for at tage ved lære og undgå, at det sker igen – denne gang måske med en alvorlig udgang. Det er her, det forebyggende arbejde kommer ind. Ved at lære af erfaringerne, ændre adfærd og tage de forholdsregler, som skal til, kan mange ulykker og skader helt undgås.

At tale om sikkerhed forebygger uheld og skader

Der skal ikke ret meget til at distrahere os, når vi arbejder, især når vi er trætte, eller vi har meget travlt. En mærkelig lugt, en flue, der forvirrer sig ind i øregangen, et kabel, der vikler sig rundt om den ene fod – og så er opmærksomheden ikke længere, hvor den burde være, og der kan ske en ulykke.

Alligevel har ingen lyst til at fortælle om de fejl, de begår, på grund af træthed, manglende instruktion eller et øjeblik forvirring under arbejdet. På mange byggepladser synes man måske, at det er pinligt at indrapportere, at der er sket fejl, og derfor "glemmer" at gøre det. Det betyder, at I går glip af chancen for at lære af de fejl, der begås på byggepladsen. Når I taler om sikkerheden, er I allerede så småt i gang med at forebygge, at der sker nye skader og ulykker.

Sådan kommer du i gang

- Skab dialog om det forebyggende arbejde.
- Brug BST og din organisation, hvis der er tvivl om arbejdsmiljøet.
- Registrér og få overblik over fejl og "nærved og næsten"-ulykker, småskader, rygproblemer, hoste, røde øjne, udslet, hudirritation osv.
- Evaluér de gennemførte arbejdsopgaver – hver gang.

Vil du vide mere?

- "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen"
(Håndbog fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Arbejdsmiljøvejviser" nr. 9, 10, 11, og 12
(Fra Arbejdstilsynet).
- "Chekskema for virksomhedens arbejdsmiljø"
(Skema fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Chekskema for byggepladsens arbejdsmiljø"
(Skema fra BAR for Bygge og Anlæg).

Se bagsiden

"Nærved og næsten"-ulykker skal tages alvorligt. Næste gang er der måske ikke nogen "Herregud" til at forhindre, at ulykken sker.

APV er sikkerhedens ABC

Sådan får du sikkerhed på byggepladsen

"Jamen, hvad skal vi gøre? Hvor skal vi starte?"

Det kan virke helt uoverskueligt at skulle i gang med at skabe et sikkert arbejdsmiljø. Men der findes et redskab, der hjælper jer med at komme i gang: Arbejdspladsvurderingen (APV). Med en APV kan I systematisk få overblik over arbejdsmiljøforholdene på byggepladsen. Er der fare for nedfald ved kranen? Er der elkabler på jorden? Bruges høreværnene, hvor der er støj? Når først I har fået overblik, ved I, hvor I skal sætte ind.

Lav en dækkende arbejdspladsvurdering

Ligesom alle andre virksomheder skal I lave en skriftlig APV. Men hvordan I laver den, bestemmer I selv, blot disse punkter er med:

- Kortlæg alle arbejdspladsens arbejdsmiljøforhold.
- Beskriv og vurder de problemer, I har fundet.
- Lav en handlingsplan for, hvordan problemerne skal løses - og hvornår.
- Tjek om jeres løsninger nu også fungerer som ventet.

Alle vejvisere fører til APV

BAR for bygge og anlæg har udgivet "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen", hvor I kan læse meget mere om, hvordan I laver jeres APV. I kan også finde løsninger på eventuelle problemer. Arbejdstilsynet har også udgivet arbejdsmiljøvejvisere til de forskellige brancher inden for bygge- og anlæg. Det er en god ide at bruge disse vejvisere, når I skal lave APV'en. De fortæller jer også noget om de mest almindelige problemer på en byggeplads og i jeres virksomhed.

BST – en hotline til APV

Folkene fra jeres BST ved meget om arbejdsmiljø, og de kan hjælpe jer med at komme i gang med APV'en. Er der noget, I er i tvivl om? Så kontakt BST, der ved, hvad I skal gøre for, at APV'en opfylder kravene til indhold, metoder og dokumentation.

Vil du vide mere ?

- "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen"
(Håndbog fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Chekskema for virksomhedens arbejdsmiljø"
(Skema fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Chekskema for byggepladsens arbejdsmiljø"
(Skema fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Styr på arbejdsmiljøet med APV"
(Pjece fra Arbejdstilsynet).
- Arbejdspladsvurdering
(Fra Arbejdstilsynet).
- "Arbejds miljøvejviser" nr. 9, 10, 11, og 12
(Fra Arbejdstilsynet).

Se bagsiden

Med en APV får I overblik over alle arbejdsmiljøproblemer...Det kræver blot en smule indsigt i de reelle forhold i virksomheden

Læg planer

– for at være på den sikre side

"Jeg har en plan", sagde Egon Olsen. Men alle Egon Olsens geniale planer havde som bekendt en stor fejl: De var ikke sikre. For ikke at ende som Olsen, er det en god ide, at du tager sikkerheden med i din planlægning allerede fra starten. Når du planlægger arbejdet, skal du vurdere, hvor lang tid hver opgave tager og lægge tidsplaner. Og du skal vurdere, hvilke tekniske hjælpemidler og relevante personlige værnemidler, der bliver behov for.

Tænk sikkert, når du planlægger

Mange gange har du sikkert tænkt *"Det går jo nok"*, når du har planlagt en opgave. Og de fleste gange gik det da også. Men hvad nu, hvis nu det alligevel ikke går næste gang, og der sker en ulykke? Er du forberedt? *"Vær beredt!"*, som spejderne siger. Tænk på sikkerheden, når du planlægger: Hvilke farlige situationer skal vi undgå? Hvilke tekniske hjælpemidler bliver der brug for?

Koordinér sikkerhedsarbejdet med de andre ansatte i virksomheden og på pladsen

Der er ofte forskellige hold håndværkere i gang samtidigt på byggepladsen. Derfor er det vigtigt, at sikkerhedsarbejdet koordineres med de andre på pladsen – både i det daglige og ved sikkerhedsmøderne.

Kender alle planen for sikkerhed på pladsen?

"Jeg har sgu da aldrig hørt om nogen sikkerhedsplan!". Det er en sætning, der bare ikke må lyde på en byggeplads. Alle skal kende til byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed, og den skal være nem at få fat i.

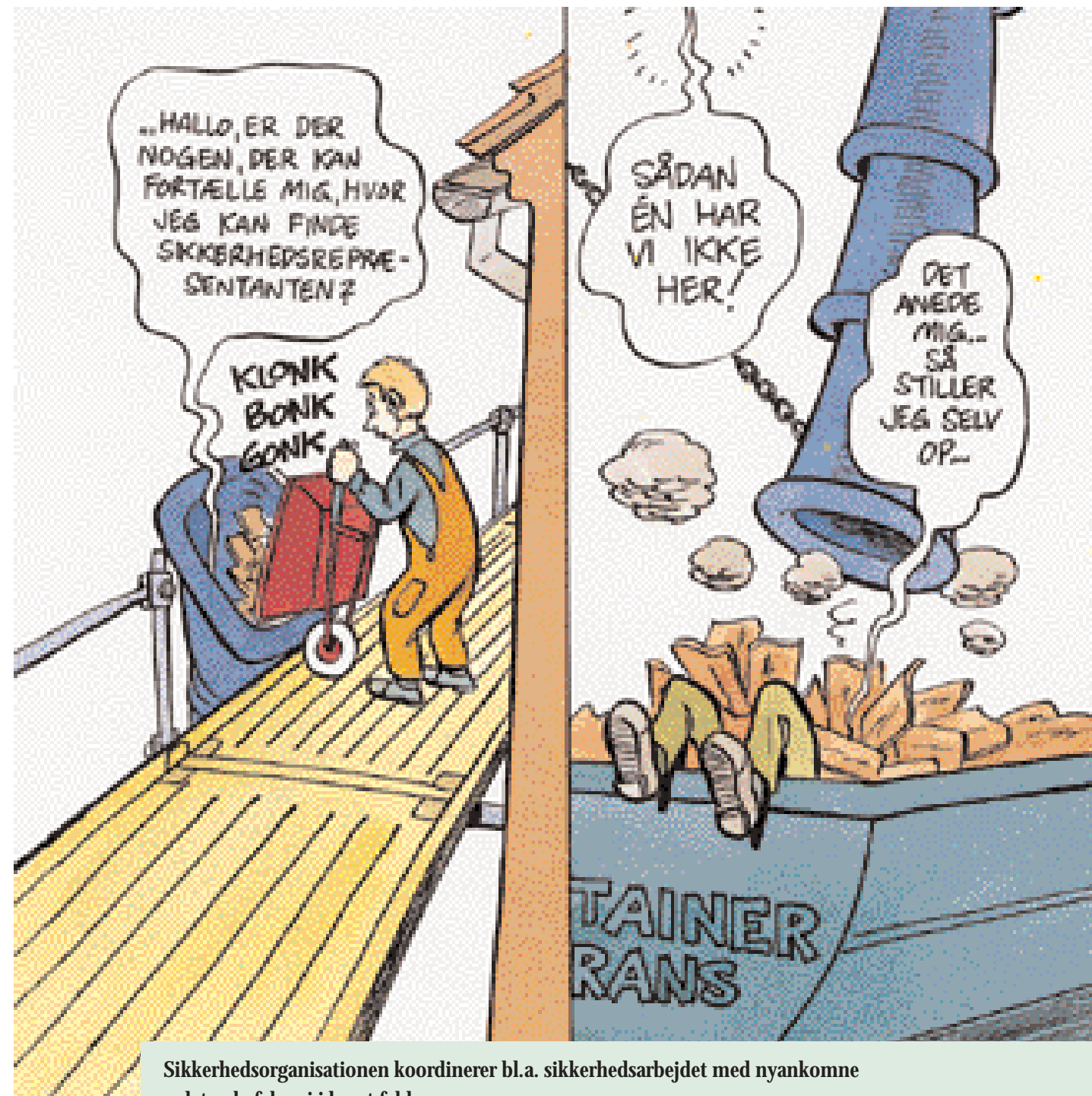
Sørg for at ajourføre den.

Det er vigtigt, at alle fagentreprenørerne har kendskab til byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed og kommenterer den, hvis der er noget galt.

Vil du vide mere?

- **"Håndbogen for Sikkerhedsgruppen"**
(Håndbog fra BAR for Bygge og Anlæg).
- **"Byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed"**
(Vejledning fra BAR for Bygge og Anlæg).
- **"Indretning af byggepladser og lign. arbejdssteder"**
(Bekendtgørelse fra Arbejdstilsynet).

Se bagsiden

Sikkerhedsorganisationen koordinerer bl.a. sikkerhedsarbejdet med nyankomne – det anbefaler vi i hvert fald.

Er dit værktøj i orden?

Når du skal udføre en opgave på byggepladsen, har du brug for det rigtige værktøj. Det gælder også for sikkerhedsudstyret. Du skal bruge fornuftige tekniske hjælpemidler, så du undgår skader og nedslidning. Er der fx støv, skal du bruge støvsuger. Når du monterer gipsplader, skal du anvende det rigtige udstyr som gipspladeproducenterne anbefaler.

Vælg de bedste tekniske hjælpemidler

Det er blevet let at arbejde i byggebranchen. Eller i hvert fald lettere end det var, før vi fik alle de mange tekniske hjælpemidler. Brug branchens katalog: "Gode tekniske hjælpemidler" som inspiration, når I skal tilrettelægge arbejdet, og når der skal købes nyt udstyr.

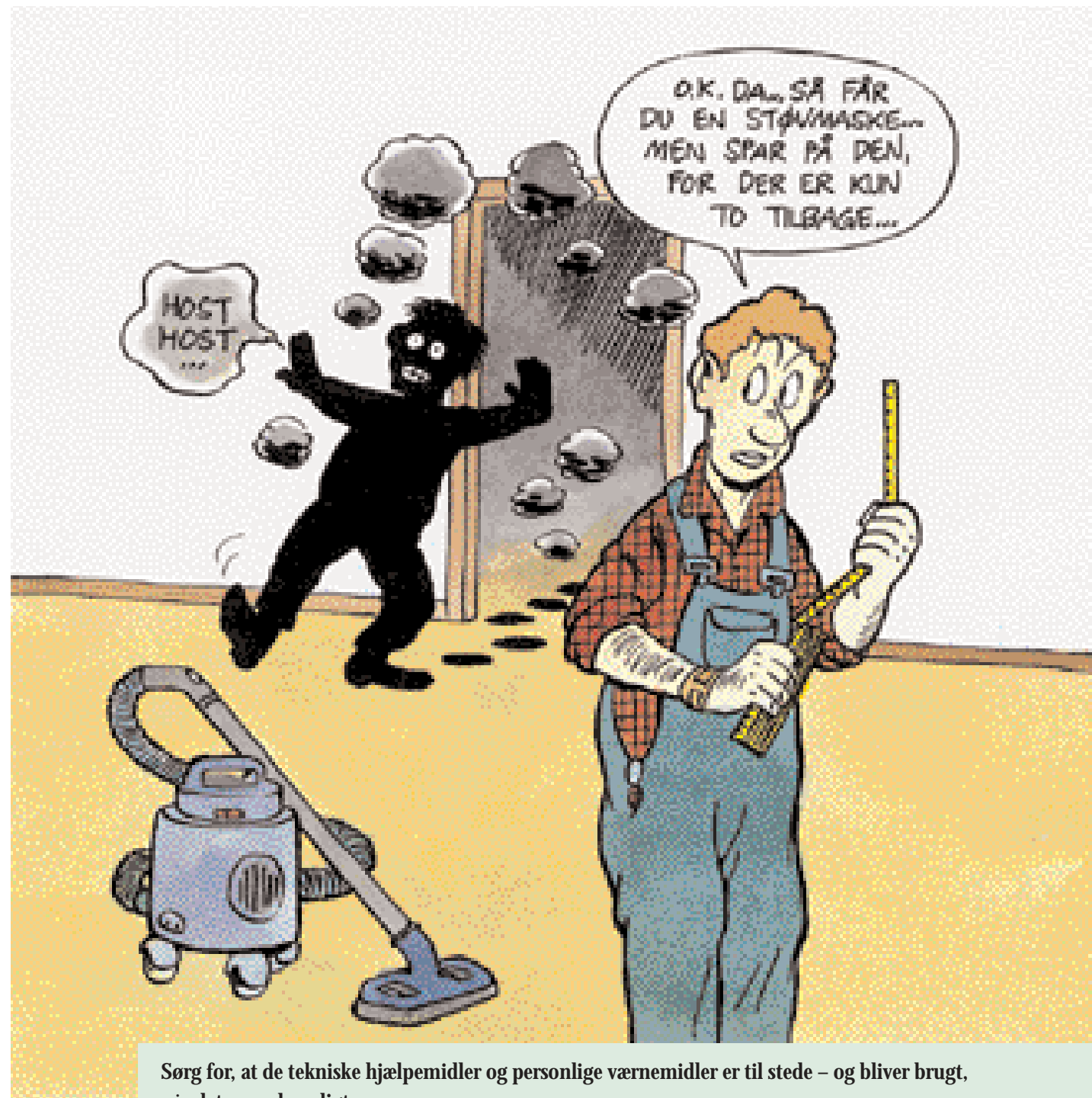
Personlige værnemidler – så du kan passe på dig selv

Indenfor bygge- og anlægsbranchen er det altid nødvendigt at bruge personlige værnemidler. Hvilke du skal bruge afhænger selvfølgelig af arbejdsopgaven. Når I laver arbejdspladsvurderingen, er det vigtigt, at I vurderer, hvilke personlige værnemidler, der er nødvendige for at arbejde sikkert. Når du arbejder på byggepladsen, skal du have sikkerhedssko på og bære hjelm. Er der støj, skal du bruge høreværn. Hvis du vil vide mere om de forskellige faggruppers værnemidler, kan du finde nyttig information i "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen".

Vil du vide mere?

- "Støv på byggepladsen"
(Veiledning fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Gode tekniske hjælpemidler til bygge- og anlæg"
(Katalog fra BAR for Bygge og Anlæg).
- "Håndbogen for Sikkerhedsgruppen"
(Håndbog fra BAR for Bygge og Anlæg).

Se bagsiden

Sørg for, at de tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler er til stede – og bliver brugt, når det er nødvendigt.

Uddannelse på den hårde måde

- eller på den *ekstra* hårde måde?

"Hvad sagde jeg?"

Ja, hvad sagde du egentlig? Og sagde du det til den rette? Det er nemt at være bagklog, når ulykken først er sket. Og dumt. Hvorfor ikke bruge din viden om, hvordan man undgår ulykker og arbejds-skader ved at fortælle dine mindre erfarne kolleger om det, inden det sker igen? Ulykker og skader skal nemlig ikke kun forebygges gennem uddannelse og instruktion af de nye medarbejdere. Det er lige så vigtigt, at de, der har viden og erfaring forstår at give den videre til andre. Har du tjek på det med sikkerhed, så vær et godt forbillede for de andre.

Hvis der er noget du er i tvivl om, så vær endelig ikke bange for at spørge, for når det handler om sikkerhed, er der ikke noget, der hedder dumme spørgsmål. Man kan jo lære om ulykker på mange måder. På den "hårde" måde med instruktion, uddannelse, spørgs-

mål og svar. Eller på den ekstra hårde måde - når ulykken sker.

Instruktion og oplæring ved nye arbejdsopgaver

Ved alle arbejdsopgaver skal sikkerhedsgruppen og arbejdsgiveren sikre, at alle ved, hvordan arbejdet udføres for-

svarligt. De skal fx være instrueret i arbejdsmetoder, brug af tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler.

Instruktion af nye medarbejdere

- Find ud af, hvem der skal instruere de nyansatte.
- Lav en liste over de forhold, som nyansatte skal kende.
- Sæt de nyansatte grundigt ind i virksomhedens regler for arbejdsmiljø.

Arbejds miljøuddannelsen

Sikkerhedsgruppen skal gennemgå en særlig uddannelse i arbejdsmiljø, som lærer dem at arbejde systematisk og effektivt med sikkerhed og sundhed. Uddannelsen varer i alt 37 timer. Den er koncentreret om sikkerhedsrepræsentanten og arbejdslederens funktioner. Der er mange, som udbyder uddannelsen, men vi anbefaler, at I vælger undervisere, der har kendskab til bygge- og anlægsbranchen. Det er arbejdsgiveren, som tilmelder deltagerne til kurset og betaler.

Andre uddannelser

Hos de fleste brancheorganisationer kan du få skræddersyet et uddannelsesforløb, som er tilpasset behovene på jeres virksomhed. Spørg jeres organisation.

Få overblik over behovet for uddannelse og instruktion – det er bedre end at skulle lære om sikkerhed på den ekstra hårde måde.

Vil du vide mere?

• "Sikkerhedsgruppens arbejdsmiljøuddannelse" (Vejledning fra Arbejdstilsynet).

• "Lovens krav til instruktion og oplæring" (Bekendtgørelse om arbejdets udførelse fra Arbejdstilsynet).

Se bagsiden

Fra ulykkeskultur til sikkerhedskultur

Hvad ville du gøre, hvis du fik at vide, at der lå en mine skjult på byggepladsen? Du ville formentlig stoppe arbejdet med det samme og tilkalde "Rulle-Marie". Men hvad så, hvis du og dine kolleger opdager, at der er en række sikkerhedsproblemer på byggepladsen, som ingen tager stilling til?

På de fleste byggepladser bliver arbejdsmiljøet først taget alvorligt, når skaden er sket. Det er det, man kalder en "ulykkeskultur". Men hvorfor ikke udskifte denne ulykkeskultur med en sikkerhedskultur, der gør byggepladsen til et trygt sted, hvor I kan arbejde uden at frygte, at der sker en ulykke?

Tal om sikkerheden

Sikkerhed må ikke være tabu på byggepladsen - og det er noget, som alle skal kunne mærke. Tal om sikkerheden hver gang, der er behov for det. Få så mange af dine kolleger som muligt med i sikkerhedsarbejdet, og hold ørerne åbne for kommentarer og kritik. Sikkerhed skal ikke være en plage eller en hindring, men en vigtig og naturlig del af arbejdet på en byggeplads. Det skal være en del af den faglige stolthed.

Sig fra – sig stop

Når I ser sikkerheden skride på byggepladsen, er det vigtigt at sige "fra" og "stop" - og gøre det i tide. Og hellere sige det én gang for meget, end én gang for lidt. For din kollegers og din egen sikkerheds skyld.

Det kan være fristende bare at ignorere sikkerhedsproblemerne, for når der er gang i byggeriet, er der "altså bare ikke tid til det der sikkerhedspjåt". Men hvorfor tage dumme chancer? Lad Tarzan svinge rundt i junglen. Han hører ikke til på byggepladsen – selv om dine kolleger sikkert kan være nogle bavianer ind i mellem.

Formuler jeres holdning til arbejdsmiljøet

"Øøøh, Henning, hvad er det nu vores holdning til arbejdsmiljøet er?" Det er en god ide at I formulere en fælles holdning til arbejdsmiljøet i virksomheden, fx i en håndbog. På den måde tager I det første skridt mod en god sikkerhedskultur. Det kræver dog, at jeres nedskrevne holdninger ikke blot puttes i en pæn plastikmappe på reolen, men bliver en naturlig del af det daglige arbejde. Gør fx sikkerhed til et fast punkt, når der lægges budgetter og arbejdet tilrettelægges. Find også ud af, hvad I forventer af hinanden - og sørg for at få ansvaret ordentligt fordelt.

Brug disse spørgsmål når I skal formulere jeres holdning

- Hvilket arbejdsmiljø vil vi have i vor virksomhed?
- Hvem har ansvaret for hvad?
- Hvad vil vi prioritere højest?
- Hvilke ressourcer vil vi anvende?
- Hvordan vil vi gerne have opgaverne løst?

JA, IKKE FOR AT PRALE, MEN MESTER SAGDE: "SVEN-JENS, DU ER VORES BEDSTE MAND! HVAD SIGER DU TIL EN BONUS OG EN UGES FERIE?" MEN SÅ SAGDE JEG: "MESTER, JEG VIL HELLERE HAVE ET PAR NYE SIKKERHEDSSKO!"

Sikkerhed kan blive en del af den faglige stolthed.

Vil du vide mere?

- "Sig fra - sig stop" (Pjece fra BAR for Bygge og Anlæg).
- Kontakt din BST, hvis du vil have hjælp fx til udarbejdelsen af en håndbog for medarbejderne. Firmaets arbejdsmiljøpolitik skal indgå i håndbogen.

Hvilken sikkerhed vil du byde uventede gæster?

Er du usikker ?

- Så kan din organisation eller BST hjælpe.

- Når sikkerhed og sundhed skal vurderes ved et tilbud.
- Når I ønsker en vurdering under udførelsen af en opgave.
- Når I har brug for at vide noget om personlige værnemidler eller håndtering af kemiske produkter.
- Når I har brug for udvikling af jeres sikkerhedsarbejde.
- Når I vil efteruddannes på arbejdsmiljøområdet.

Med en sikkerhedsorganisation kan I få bedre styr på sikkerheden – og I kan dokumentere det – også hvis der kommer uventede gæster.

BrancheArbejdsmiljørådet
for Bygge og Anlæg
Ramsingvej 7
2500 Valby
Telefon 36 14 14 00
Fax 36 14 14 09
Email sekr@bar-ba.dk
www.bar-ba.dk

Her kan du finde materialerne nævnt i pjecen:

Fra BAR for Bygge og Anlæg: www.bar-ba.dk

Fra Arbejdstilsynet: www.at.dk

Vejledningerne fra BAR kan købes via www.arbejdsmiljobutikken.dk